

שבת ON תפלת מנחה IN ובא לציון RECITING

On שבת, we do not recite the paragraph of ובא לציון as part of תפלת שחרית as we do on weekdays. Instead we recite the paragraph of ובא לציון after אשרי but before קריאת התורה in תפלת מנחה on שבת. Why do we follow a different practice on שבת?

ספר כלבו סימן מ-פּוּתַח הַחֹזֵן אֲשֶׁרֵי וְאַחֲרָיו אֹמֵר וּבֹא לְצִיּוֹן וְכֹל סֵדֵר קְדוּשָׁה שֶׁלֹּא אָמְרוּ אוֹתוֹ בְּשַׁחַר מִפְּנֵי טוֹרַח צְבוּר שֶׁלֹּא יִכְבֵּד עַל הַזְּקֵנִים וְהַעוֹבְרוֹת וְהַמְּנִיקוֹת אִם יֵאָחֲרוּ כֹל כֵּךְ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וַיִּצְוּ עַד אַחֲרֵי אָמְרָם כֹּל הַסֵּדֵר.

Translation: In Tefilas Mincha on Shabbos, the prayer leader opens with Ashrei and then recites the paragraph of Oo'Vah L'Tziyon and the complete Kedushah D'Sidra which was not said during the course of Tefilas Shacharis on Shabbos. It is omitted in Tefilas Shacharis because saying it would lengthen the morning service to the point that it would become burdensome for the congregants and in particular for senior citizens, pregnant women and nursing mothers. The concern being that the length of the service causes the congregation to fast until after reciting the paragraph of Oo'Vah L'Tziyon and the complete Kedushah D'Sidra.

ספר המנהיג הלכות שבת עמוד קפד-מנחה גדולה שלשבת, אשרי, תהלה לדוד, ובא לציון, לא ראיתי מעולם שאומ' ובא לציון כי אם בשחרית החול ובמנחה של שבת, אבל לא במוסף ובין הערבים, לפי שאין גאולה בלילה, ועקר גאולתם של ישראל בשחרית היה שני' וישב הים לפנות בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו וינער י' את מצ' בתוך הים, וכבר ביארנו כי סדר קדושה בגאולה מדבר. ומנחה היא עת רצון שהרי אליהו לא נענה אלא בתפילת מנחה, וזהו - עמוד קפה-שנהגו לאומרן במנחת השבת ולא בשאר המנחות לפי שבזכות השבת יהיו נגאלי' שהיא עת רצון אע"פ שאכלנו ושבוענו.

Translation: At Mincha we recite the verses Ashrei, Tehila L'David, Oo'Vah L'Tziyon. I have never heard of any congregation that recites Oo'Vah L'Tziyon other than as part of Tefilas Shacharis on weekdays and in Mincha on Shabbos. It is never recited as part of Tefilas Mussaf or Tefilas Arvis because redemption did not occur at night. The key moment of the redemption in Egypt took place in the morning as the verse says: and the Sea returned to its place in the morning while the Egyptians were pursuing the Jewish People and G-d caught the Egyptians within the Sea. We have already explained that the theme of the paragraph of Oo'Vah L'Tziyon is redemption. Mincha time is an Eis Ratzon, a favorable time. We learn that fact from the experience of Eliyahu Ha'Navi. His prayer was not answered until Mincha time. That is why we do not recite Oo'Vah L'Tziyon on Shabbos until Mincha time. We do not recite Oo'Vah L'Tziyon during any other Mincha time because our redemption will take place in the merit of our keeping the Shabbos because Shabbos is a favorable time even though we eat and drink.

פירושי סידור התפילה לרוקח [קא] אין כא-להינו - פיטום הקטורת עמוד תקפ-במנחה בשבת פותח אשרי יושבי ביתך, ויעמד החזן ויאמר ובא לציון גואל וכל סדר קדושה, לפי שבהשכמה לא אמרנו וכת' (איוב י', כב') צלמות ולא סדרים.

Translation: At Mincha on Shabbos we begin with Ashrei. The prayer leader then stands and recites Oo'Vah L'Tziyon and Kedushah D'Sidra because Oo'Vah L'Tziyon was not said in the morning based on

the verse: A land of gloom, as darkness itself; and of the shadow of death, without any order, and where the light is like darkness.

הערות על פירושי סידור התפילה לרוקה [קא] אין כאלהינו – פיטום הקטורת עמוד תקפ-
ברוקה סימן שסב (עמ' רנא): ושבת במנחה תיקנו לומר אשרי וסדר קדושה, כי סדר קדושה
בכל יום לשמור מדין גיהנום, צלמות ולא סדרים, הא יש סדרים אין צלמות. ודחו סדר קדושה
בהשכמה בשבת.

Translation: Footnote: In the Rokeach Siman 262 it is written: For Mincha on Shabbos, Chazal directed that Ashrei and Kedushah D'Sidra be said. That change was made because on weekdays, it is necessary to study Torah by way of Kedushah D'Sidra in order to avoid the sentence of Gehenom. Concerning Shabbos, we learn from the verse that you have to be concerned with receiving a sentence of Gehenom on weekdays so you study Torah but on Shabbos since you read Sedarim from the Torah, you need not worry about that kind of sentence. So Chazal deferred the recital of Kedushah D'Sidra to Tefilas Mincha on Shabbos.

ספר אבודרהם נפילת אפים, אשרי, למנצה ובא לציון-והטעם שאין אומרים אותו בשבתות
וימים טובים בשחרית מפני שכולם באים בבית הכנסת בתפלה ראשונה. ונהגו לאומר
בשבתות וימים טובים במנחה לפי שהיו דורשין בימים אלו קודם תפלת המנחה ורגילות היא
לדבר בסוף הדרשה בפסוקי גאולה וקדושה וגם עמי הארץ באים לשמוע הדרשה.

Translation: We do not recite Oo'Vah L'Tziyon on Shabbos and on Yom Tov during Tefilas Shacharis because the congregants come to synagogue on time. Instead on Shabbos and on Yom Tov it is said as part of Tefilas Mincha because synagogues would hold Torah learning sessions before Tefilas Mincha. It was the custom that at the end of the Torah learning, the teacher would share verses whose theme was redemption and holiness and on those days even the unlearned would come to study Torah in the synagogue.

The practice of reciting verses after Torah learning led Professor Joseph Heinemann to conclude in his book: התפלה בתקופת התנאים והאמוראים, Prayer In The Time Of The Talmud, that a whole category of prayers evolved from the בית מדרש, the study hall. He devotes a complete chapter to describing what he calls: תפילות מיסודו של בית המדרש, prayers that were founded in the study hall:

התפלה בתקופת התנאים והאמוראים -page 158-מלבד תפילות החובה והקבע שבבית הכנסת
ומלבד תפילתו הספונטאנית של היחיד קיים סוג נוסף של תפילות, שמקום היווצרן
"בית-המדרש", כלומר: תפילות שנוצרו בעקבות לימוד התורה בציבור, ובייחוד אגב הדרשה
בציבור. מסתבר, שאסיפות שבהן התכנס קהל רב כדי לשמוע מפי החכם דברי תורה ופירושים
נפתחו ונסתיימו בדרך כלל בדברי שבת למי שנתן תורה לעמו ישראל; וגם במשך הדרשה
עצמה בוודאי נהג החכם להוסיף דברי שבת קצרים, שעה שמנה מעשי ה' ומידותיו. ובייחוד יש
להניח, שבסיום הדרשה בציבור היה הדרשן אומר דברי שבת נוספים או תפילה קצרה. תפילת
סיום זו היתה לרוב תפילה לגאולה והיא צמחה באופן אורגאני מן הדרשה עצמה, שהסתיימה
לרוב בפסוקים מן המקרא, שיש בהם דברי נחמה על הגאולה העתידה.

Translation¹: Apart from the statutory prayers of the Synagogue and the spontaneous prayer of the individual,

1. The translation is taken from the English translation of Dr. Heinemann's book published by Walter De Guyter in 1977.

there is an additional category of prayer which may be termed prayers of the Bet Midrash since it came into being in conjunction with the public reading, study, and exposition of the Torah. It is only to be expected that assemblies devoted to preaching and interpretation of Scriptures should frequently open and conclude with words of praise to Him who gave the Torah to Israel; that in the course of the sermon, when G-d's mighty deeds or His qualities of mercy, etc., were extolled, short clauses of praise and adoration should be added; and finally that, in the case of a formal sermon at least, either further praise or a brief prayer, usually for Redemption, the coming of the Messiah or the like, should follow in conclusion. Usually, the latter would grow organically out of the sermon itself, which frequently would end with quotations of biblical passages referring to Messianic Salvation.

Page 162 – ברם בסיום הדרשה מצויה יותר מ"ברכה", תפילה קצרה שתוכנה לרוב בקשה שנזכה ללמוד ולהבין את דברי התורה ולשמור את מצוותיה, או, כאמור' תפילה לביאת הגואל, או צירוף שני המוטיבים האלה גם יחד. וכיוון שלרוב מסתיימת הדרשה עצמה בפסוק על הגאולה, מצויה צורה פשוטה וקצרה בתכלית של בקשה זו: שאחרי הפסוק המסיים באות רק המלים "וכן יהי רצון (ונאמר אמן)", או כיוצא בזה.

Translation: More frequently, however, the sermon is not concluded with a blessing, but with a brief prayer, usually a request that we may be privileged to study and understand the Torah and observe its commandments, or a prayer for the coming of Redemption, or a combination of the two. Since the sermon usually ended with a quotation concerning redemption, a simple and brief form for this request came into use: the concluding Biblical verse was followed by the words: *V'Chain Yehi Ratzon*, And may thus be the will (let us say: Amen) or similar words.

Page 163 – תפילת הקדיש הידועה אף היא שימשה מתחילתה תפילת סתם לדרשה בציבור. אף על-פי שבנוסחים של היום יש תוספות מאוחרות שונות, אין ספק שגרעינו של הקדיש: "יהא שמיא רבא וכו'" (או: "יהי שמו הגדול מבורך וכו'"), וקרוב לוודאי אף התחלתו: "יתגדל ויתקדש שמיא רבא . . . וימליך מלכותיה" הם מימי התנאים. מן המאה הרביעית לכל המאוחר שימש הקדיש באופן קבוע לסתם הדרשה.

Translation: Lastly, we know of one such prayer, the Kaddish, which originated in Tannaitic times, and was in regular use as a prayer concluding the public sermon already in the fourth century. Although our present versions may have later additions, the nucleus: "Let His great name be blessed. . ." and almost certainly also the beginning: "Magnified and sanctified be His great name... may He establish His kingdom", date from the Tannaitic period. At least from the 400's forward, the Kaddish served a function as part of the public sermon.

Pages 166-167 – מקרה אחר, שאף בו ניתן לבאר בנקל מקום הימצאן של תפילות מיסודו של בית-המדרש בסידורים, הוא הנוסח הנמצא בסיום "ובא לציון" ("קדושה דסדרא"): "ברוך א-להינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת . . . הוא יפתח לבנו בתורתו וישם בלבנו אהבתו ויראתו ולעשות רצונו . . . יה"ר מלפניך ה' א' וא"א שנשמור חוקיך בעולם הזה ונזכה ונחיה ונראה ונירש סובה וברכה לשני ימות המשיח ולחיי העולם הבא. נוסח זה מורכב כנראה משתיים או שלוש תפילות בית-המדרש נפרדות: הראשונה: "ברוך א-להינו" היא "ברכת תורה" מורחבת, כפי שמצאנו דוגמתה בפתיחת הדרשה ואילו שתי הבקשות: "הוא יפתח לבנו" (בנסתר) ו"יהי רצון" (בנוכה) שימשו תפילות סיום. הבקשה

הראשונה פותחת במחזור רומניה: "אב הרחמן הוא יפתח לבנו": ואילו בנוסח הרמב"ם (מהר" גולדשמידט, עמ' 201), רומי ותימן: "הרחמן יפתח לבנו".

Translation: Another example of a Bet Midrash prayer in the prayerbook, easily identified as such, is the formula at the end of Oo'Vah L'Tzion (Kedusha De-Sidra; BIRNBAUM, p. 131 f.): Blessed be our G-d who has created us for His glory and has separated us from them that go astray, and has given us the Torah of truth... may He open our hearts unto His Torah and place His love and fear within our hearts that we may do His will... May it be Thy will, Lord our G-d and G-d of our fathers, that we may keep Your statutes in this world and be worthy to live to witness and inherit happiness and blessing in the days of the Messiah and in the life of the world to come". This text appears to be a combination of two or three separate Bet Midrash prayers. The first one: "Blessed be our G-d" is an enlarged version of the Torah benediction, found frequently at the opening of the sermon; while the two requests: "May He open our hearts" (in the "he"-style) and "May it be Your will" (in the "You"-style) were concluding prayers. In Mahzor Romania the first request begins: "May the merciful Father open our hearts"; and in Maimonides' version (ed. Goldschmidt, p. 201) and the Italian and Yemenite rite: "May the Merciful One open our hearts".

מקום הימצאן של תפילות אלה מתבהר לנו על יסוד המנהג, שעליו מוסר רב נטרונאי גאון, שלפני קדושה דסדרא היו נוהגים לקרוא פסוקים מן הנביאים ולתרגם אותם: ואחרי קריאה זו היה לומר כל איש ואף-על-פי שבטלו קריאה זו ולימוד זה, לא זזו ממקומן תפילות הפתיחה והסיום הקשורות להם. אף השימוש ב"ובא לציון" במנחה של שבת יש לו רקע דומה, כי במנחה סורא היו אומרים תפילה זו לאחר הקריאה בתורה. בקטעי גניזה מובא נוסח "ברוך א-להינו הנ"ל אחרי זמירות ופסוקים שלפני תפילת יוצר; ואילו רב סעדיה קובע, שעשרה שלומדים יחד אחר ברכות התורה של שחרית יאמרו "ברוך א-להינו וקדיש; וכן קובע רב עמרם שיש לומר נוסח זה אחד "לימוד הלכה" (אחרי הבדלה של מוצאי שבת). אין אפוא ספק, שתפילה זו היתה קשורה מתחילתה דווקא ללימוד תורה (שבעל-פה) בעיבור".

Translation: The appearance of these prayers in this particular place is self-explanatory on the basis of the custom reported by Natronai Gaon, that before the Kedushah De-Sidra it was customary to read and translate verses from the Prophets, after which each participant would study Mishnah or Talmud on his own. Although this custom of communal study was discontinued in later rites, the opening and concluding prayers belonging to it remained in their place. The prayer Oo'Vah L'Tzion in the Sabbath afternoon service has a similar background, for according to the tradition of the academy of Sura, it was recited after the reading from the Torah. Certain Genizah fragments have the above-mentioned formula: "Blessed be our God" follow the Psalms and biblical passages, the recitation of which precedes the Yoser prayer; while according to R. Se'adiah Gaon ten men who study together after the Torah benedictions of the morning service recite the passage: "Blessed be our God" and Kaddish; according to Amram this formula is recited after the "study of Halakah" (after Habdalah on the conclusion of the Sabbath). There is no doubt that this Tefila was linked from its time of composition to the study of the Oral Law in public.

It would appear that **ובא לציון** became a part of the conclusion of **תפלת שחרית** and a part of **תפלת מנחה** on **שבת** for the same reason; i.e. as a means of completing a session of learning with words of **גאולה**.